

ONNETONTA RAUHAA KOSKEVAN KYSYMYKSEN HISTORIAAN

Jotkut voivat ehkä sanoa, ettei nyt ole historiankirjoituksen aika. Niin, ellei menneisyyden ja nykyisyyden välillä määrättyssä kysymyksessä ole kiinteätä ja välitöntä käytännöllistä yhteyttä, niin silloin on moinen väite paikallaan. Mutta kysymys onnettomasta rauhasta, äärettömän raskaasta rauhasta on niin nykytärkeä, että sen selittämiseen on pysähdyttävä. Senpä tähden julkaisenkin nämä teesit, jotka esitin tästä kysymyksestä tammikuun 8 päivänä 1918 kokouksessa, mihin osallistui noin 60 puolueemme huomattavinta pietarilaista työntekijää.

Teesit ovat tällaiset:

7/I 1918

TEESIT ALUEVALTAUKSIA EDELLYTTÄVÄN ERILLISRAUHAN VIIPYMÄTTÖMÄSTÄ SOLMIMISESTA ¹⁰²

1. Venäjän vallankumouksen tila tällä hetkellä on sellainen, että melkein kaikki työläiset ja talonpoikain valtaenemmistö ovat epäilemättä Neuvostovallan ja sen aloittaman sosialistisen vallankumouksen kannalla. Ja sikäli sosialistisen vallankumouksen menestys Venäjällä on taattu.

2. Samaan aikaan ei ole vielä saavuttanut huippukohtaansa kansalaissota, jonka omistavien luokkien raivoisa vastarinta on aiheuttanut, ja nuo luokat käsittävät mainiosti, että niiden edessä on nyt viimeinen ja ratkaiseva taistelu säilyttääkseen yksityisomistuksen maahan ja tuottavälineisiin nähden. Neuvostovallan voitto tässä

sodassa on taattu, mutta ehdottomasti kuluu vielä jokin aika, ehdottomasti tarvitaan vielä suurta voimainponnistusta, ja kiertämätön on myös kaikenlaisiin sotiin ja varsinkin kansalaissotaan liittyvä määrätynlainen syvällisen rappiotilan ja kaaoksen kausi, ennen kuin porvariston vastarinta saadaan nujerretuksi.

3. Sitä paitsi tämä vastarinta vähemmän aktiivisissa ja sotatoimiin kuulumattomissa muodoissaan: sabotaasi, ryysyläisten lahjominen, porvariston asiamiesten lahjominen, jotka tunkeutuvat sosialistien riveihin saattaakseen näiden asian turmioon j.n.e., y.m.s.— tämä vastarinta on osoittautunut niin sitkeäksi ja siinä määrin kykeneväksi omaksumaan mitä erilaisimpia muotoja, että taistelu sitä vastaan kestää ehdottomasti vielä jonkin aikaa ja tärkeimmissä muodoissaan se tuskin päättyykään ennen kuin vasta muutaman kuukauden kuluttua. Mutta sosialistisen vallankumouksen menestys ei ole mahdollinen, ellei tästä porvariston ja sen kannattajain passiivisesta ja verhotusta vastarinnasta saada ratkaisevaa voittoa.

4. Lopuksi sosialistisen uudelleenrakentamisen organisatoriset tehtävät Venäjällä ovat niin suuret ja vaikeat, että niiden ratkaiseminen — kun sosialistisella proletariaatilla on runsaasti pikkuporvarillisia mukana-kulkijoita ja kun sen kulttuuritaso ei ole korkea — ottaa myös koko lailla pitkän ajan.

5. Kaikki nämä seikat yhdessä otettuina ovat sellaisia, että niiden vuoksi on tuiki välttämätöntä, sosialismin menestymiseksi Venäjällä, vissi, vähintään muutamia kuukausia kestävä kausi, jonka kuluessa sosialistisella hallituksella pitää olla aivan vapaat kädet toimia, jotta se voisi voittaa porvariston aluksi omassa maassaan ja panna alulle laajan ja syvällisen organisatorisen joukkotyön.

6. Venäjän sosialistisen vallankumouksen asiaintilaa on pidettävä lähtökohtana Neuvostovaltamme kansainvälisiä tehtäviä määriteltäessä miltä kannalta tahansa, sillä kansainvälinen tilanne neljäntenä sotavuotena on muodostunut sellaiseksi, että vallankumouksen puhkeamisen ja Euroopan jonkin imperialistisen hallituksen (muun muassa myös Saksan hallituksen) kukistamisen todennäköistä hetkeä ei voida lainkaan ennakoita määritellä. Sosialistinen vallankumous Euroopassa on epäilemättä koittava ja se koittaa. Meidän kaikki toiveemme sosialismin *lopulliseen*

voittoon nähden perustuvat tähän varmuuteen ja tähän tieteelliseen ennakkonäkemykseen. On tehostettava ja kehitettävä propagandatoimintaamme yleensä ja veljeilyn järjestämistä erikoisesti. Mutta olisi virhe, jos Venäjän sosialistisen hallituksen taktiikka rakennettaisiin sen varaan, että yritettäisiin määritellä, alkaako sosialistinen vallankumous Euroopassa ja varsinkin Saksassa lähimmän puolen vuoden (tai sentapaisen lyhyen ajan) kuluessa vai eikö ala. Koska sitä ei voida mitenkään määritellä, niin kaikki tuollaiset yritykset johtaisivat objektiivisesti sokeaan uhkapeliin.

7. Brest-Litovskin rauhanneuvottelut ovat tällä hetkellä, vuoden 1918 tammikuun 7 päivään mennessä, osoittaneet selvästi sen, että Saksan hallituksessa (jonka talutusnuorassa kulkevat täydellisesti muut neliliiton hallitukset) on ehdottomasti saanut yliotteen sotapuolue, joka tosiasiallisesti on jo esittänyt Venäjälle uhkavaatimuksen (joka päivä pitää odottaa ja on välttämättä odotettava sen muodollistakin esittämistä). Se uhkavaatimus on tällainen: joko sodan käyminen edelleenkin tahi aluevaltauksia edellyttävä rauha, s.o. rauha sellaisella ehdolla, että me luovutamme kaikki miehittämämme maat, saksalaiset säilyttävät *kaikki* miehittämänsä maat ja panevat meidät maksamaan sotakorvauksia (jotka ulkonaisesti on verhottu maksuksi sotavankien ylläpidosta), joiden suuruus on noin 3 miljardia ruplaa ja maksuaika muutamia vuosia.

8. Venäjän sosialistisen hallituksen edessä on nyt viipymätöntä ratkaisua vaativa kysymys: onko nyt suostuttava heti tähän aluevaltauksia edellyttävään rauhaan, vai onko alettava viipymättä vallankumouksellinen sota. Mitkään keskitien ratkaisut eivät tässä oikeastaan ole mahdollisia. Mahdottomia ovat myöskin kaikki pitemmät lykkäykset, sillä me olemme *jo* tehneet kaiken mahdollisen ja mahdotoman pitkittääksemme keinotekoisesti neuvotteluja.

9. Tarkastellessamme viipymättömän vallankumouksellisen sodan puolesta herääviä perusteluja me tapaamme ennen kaikkea sellaisen perustelun, että erillisrauha merkitsisi nyt objektiivisesti sopimusta saksalaisten imperiaalistien kanssa, „imperialistista kaupanhierontaa” j.n.e. ja että tuollainen rauha merkitsisi siis täydellistä luopumista proletarisen internationalismin tärkeimmistä periaatteista.

Mutta tämä perustelu on aivan väärä. Työläiset, jotka häviävät lakon allekirjoittaessaan itselleen epäedulliset, mutta kapitalisteille edulliset ehdot työhön ryhtymisestä, eivät kavalla sosialismia. Sosialismin kavaltavat vain ne, jotka vaihtavat työläisten erään osan edut kapitalistien etuihin, vain sellaiset sopimukset ovat periaatteessa sallimattomia.

Se, joka nimittää Saksan imperialismia vastaan käytävää sotaa puolustussodaksi ja oikeudenmukaiseksi sodaksi, mutta todellisuudessa saa tukea englantilaisilta ja ranskalaisilta imperialisteilta ja salaa kansalta niiden kanssa solmitut salaiset sopimukset, se kavaltaa sosialismin. Se, joka ei salaa mitään kansalta eikä tee minkäänlaisia salaisia sopimuksia imperialistien kanssa, mutta suostuu allekirjoittamaan heikolle kansakunnalle epäedulliset ja imperialistien eräälle ryhmälle edulliset rauhan ehdot, kun ei tällä hetkellä ole voimia sodankäynnin jatkamiseen, se ei mitenkään kavalla sosialismia.

10. Toinen perustelu viipymättä alettavan sodan puolesta on se, että solmiessamme rauhan me objektiivisesti olemme Saksan imperialismin asiamiehiä, sillä me vapautamme sen sotajoukot rintamaltamme ja luovutamme sille miljoonia sotavankeja j.n.e. Mutta tämäkin perustelu on aivan väärä, sillä vallankumouksellinen sota tällä hetkellä tekisi meistä objektiivisesti Englannin ja Ranskan imperialismin asiamiehiä, koska me antaisimme niille siten niiden tarkoituksiin sopivia apuvoimia. Englantilaiset ovat suoraan tarjonneet meidän ylipäälliköllemme Krylenkolle sata ruplaa kuukaudessa joka sotilaastamme, jos me suostumme jatkamaan sodankäyntiä. Vaikka me emme ottaisikaan englantilaisilta ja ranskalaisilta kopeekkaakaan, niin objektiivisesti me sittenkin auttaisimme heitä sitomalla osan saksalaisista sotajoukoista toisaalle.

Tältä kannalta katsoen me emme kummassakaan tapauksessa pääse kokonaan irti yksistä tai toisista imperialistisista siteistä ja nähtävästi niistä ei voidakaan päästä kokonaan irti kukistamatta maailman imperialismia. Oikea johtopäätös tästä on se, että sen jälkeen, kun sosialistinen hallitus on voittanut jossakin yhdessä maassa, ei kysymyksiä voida ratkaista siltä kannalta, että tämän tai tuon imperialismin edut asetetaan etualalle, vaan yksinomaan siltä kannalta, mitkä ehdot ovat otollisempia

jo alkaneen sosialistisen vallankumouksen kehitykselle ja lujittumiselle.

Toisin sanoen: meidän taktiikkamme perustaksi ei ole nyt otettava sitä periaatetta, kumpaa imperialismia olisi nyt edullisempi auttaa, vaan se periaate, miten voitaisiin oikeammin ja taatuimmin turvata sosialistiselle vallankumoukselle mahdollisuus lujittua tai vaikkapa edes säilyä yhdessä maassa niin kauan, kunnes toiset maat yhtyvät siihen.

11. Sanotaan, että saksalaisista sosialidemokraattisista sodanvastustajista on nyt tullut „tappiontoivojia” ja että he pyytävät meitä olemaan antamatta peräksi Saksan imperialismille. Mutta me olemme tunnustaneet tappion toivomisen vain omaan imperialistiseen porvaristoon nähden, sensijaan voiton saamisen vieraasta imperialismista, sellaisen voiton, joka on saatu aikaan muodollisella tai tosiasiallisella liitolla „ystävyyssuhteissa” olevan imperialismin kanssa, me olemme aina hylänneet periaatteellisesti sallimattomana ja ylipäänsä sopimattomana menettelytapana.

Tämä perustelu on siis vain edellisen muunnos. Jos Saksan vasemmistosocialidemokraatit pyytäisivät meitä lykkäämään erillisrauhan solmimista *vissiksi* ajaksi ja takaisivat vallankumouksen puhkeamisen Saksassa sen ajan kuluessa, niin silloin kysymys *voisi* asettua eteemme toisella tavalla. Mutta Saksan vasemmistolaiset eivät ole vain puhumatta näin, vaan päinvastoin sanovat kaavamaisesti: „Pitäkää puolianne niin kauan kun voitte, mutta ratkaiskaa kysymys *Venäjän* sosialistisen vallankumouksen tilanteen kannalta, sillä Saksan vallankumoukseen nähden ei voida luvata mitään myönteistä”.

12. Sanotaan, että me olemme useissa puoluelausunnoissa suoraan „lunanneet” alkavamme vallankumouksellisen sodan ja että erillisrauhan solmiminen merkitsee antamamme sanan rikkomista.

Se ei ole totta. Me olemme sanoneet, että sosialistiselle hallitukselle on imperialismien kaudella *välttämätöntä* „*valmistella*” vallankumouksellista sotaa „*ja käydä* sitä” *; me olemme sanoneet niin taistellaksemme abstraktista passivismia ja sitä teoriaa vastaan, joka kieltää täydellisesti

* Ks. Teokset, 21. osa, s. 400. *Toim.*

„isänmaan puolustuksen” imperialismin kaudella, ja lopuksi sotilaitten erään osan puhtaasti etuilupyyteitä vastaan, mutta me emme ole sitoutuneet aloittamaan vallankumouksellista sotaa ottamatta huomioon sitä, missä määrin sitä voidaan käydä tänä tai tuona ajankohtana.

Meidän on nytkin ehdottomasti *valmistettava* vallankumouksellista sotaa. Me täytämme tämän lupauksemme samoin kuin olemme yleensä täyttäneet kaikki lupauksemme, jotka on voitu täyttää heti: olemme purkaneet salaiset sopimukset, tarjonneet kaikille kansoille oikeudenmukaista rauhaa, pitkittäneet kaikin tavoin ja useita kertoja rauhanneuvotteluja voittaaksemme aikaa, että toisetkin kansat olisivat voineet yhtyä meihin.

Mutta kysymys siitä, voidaanko *nyt heti* ryhtyä vallankumoukselliseen sotaan, on ratkaistava yksinomaan sen toteuttamisen aineellisten edellytysten ja jo alkaneen sosialistisen vallankumouksen etujen kannalta.

13. Kaikkia viipymättömän vallankumouksellisen sodan puolesta esitettyjä perusteluja arvioitaessa on tullava johtopäätökseen, että sellainen politiikka voisi ehkä vastata ihmisen vaatimuksia hänen tavoitellessaan jotain kaunista, tenhoavaa ja häikäisevää, mutta se ei ottaisi lainkaan huomioon luokkavoimien ja aineellisten tekijäin objektiivista suhdetta alkaneen sosialistisen vallankumouksen nykyisenä ajankohtana.

14. Epäilemättä meidän armeijamme ei kerta kaikkiaan kykene tällä hetkellä eikä edes lähimpien viikkojen (nähtävästi lähimpien kuukausienkaan) aikana torjumaan menestyksellä saksalaisten hyökkäystä, ensinnäkin sen takia, että suurin osa sotilaista on tavattoman väsynyt ja uupunut samaan aikaan kun elintarvikehuolto, uupuneiden joukkojen vaihto vereksiin j.n.e. ovat ennen kuulumattoman kehnoissa tilassa; toiseksi sen takia, että hevoskanta on perin huono, jonka vuoksi tykistöemme on tuomittu varmaan tuhoon; kolmanneksi sen takia, että Riian ja Räävelin välistä rannikkoaluetta ei voida lainkaan puolustaa, mikä seikka antaa viholliselle mitä otollisimman tilaisuuden vallata jäljellejäänytkin osa Liivinmaata ja sen jälkeen Eestinmaa sekä saartaa suuri osa sotajoukoistamme selustasta käsin ja lopuksi vallata Pietari.

15. Edelleen, ei ole mitään epäilyä myöskään siitä, etteikö armeijamme talonpoikaisennemistö kannattaisi

tällä hetkellä ehdottomasti aluevaltauksia edellyttävää rauhaa eikä viipymätöntä vallankumouksellista sota, sillä armeijan sosialistinen uudelleen järjestely, Punaisen kaartin joukko-osastojen yhdistäminen siihen y.m. on vasta pantu alulle.

Olisi seikkailua käydä sota vastoin sotilaiden enemmistön tahtoa kun armeija on täydellisesti demokratisoitu, todella lujan ja aatteellisesti vankan työläisten ja talonpoikain sosialistisen armeijan luomiseksi taas tarvitaan vähintään kuukausia.

16. Venäjän talonpoikaisköyhälistö voi kannattaa työväenluokan johtamaa sosialistista vallankumousta, mutta se ei kykene nyt heti, tällä hetkellä ryhtymään vakavaan vallankumoukselliseen sotaan. Olisi mitä kohtalokkain virhe, jos ei tätä objektiivista luokkavoimain suhdetta tässä kysymyksessä otettaisi huomioon.

17. Vallankumoukselliseen sotaan nähden on asianlaita nykyään siis seuraava:

jos Saksan vallankumous puhkeaisi ja voittaisi lähimmän kolmen neljän kuukauden aikana, niin silloin viipymättömän vallankumouksellisen sodan taktiikka ei ehkä johtaisi meidän sosialistista vallankumoustamme perikaan.

Jos taas Saksan vallankumous ei ala lähikuukausien kuluessa, niin tapausten kulku sodan jatkuessa muodostuu ehdottomasti sellaiseksi, että mitä raskaimmat tappiot pakottavat Venäjän solmimaan entistä epäedullisemmän erillisrauhan, ja sitä paitsi tätä rauhaa ei tule solmimaan sosialistinen hallitus, vaan jokin muu (esimerkiksi porvarillisen Radan ja tshernovilaisten liitto tai jokin muu sentapainen). Sillä heti ensimmäisten tappioiden jälkeen — nähtävästi ei edes kuukausien, vaan jo viikkojen kuluttua — sodan sietämättömästi näännyttämä talonpoikaisarmeija kukistaa sosialistisen työväenhallituksen.

18. Tällaisen asiointilan vallitessa olisi kerrassaan salimatonta taktiikkaa, jos Venäjällä jo alkaneen sosialistisen vallankumouksen kohtalo asetettaisiin riippuvaiseksi yksinomaan siitä, alkaako Saksan vallankumous lähi-aikoina, aivan heti, muutaman viikon sisällä. Sellainen taktiikka olisi seikkailupolitiikkaa. Meillä ei ole oikeutta antautua sellaiseen riskiin.

19. Eivätkä Saksan vallankumouksen vaikeudet, sen objektiivisten perusteiden kannalta, lisäännny lainkaan siitä, jos me solmimmekin erillisrauhan. Shovinisin häkä ehkä heikentää sitä joksikin aikaa, mutta tilanne Saksassa pysyy edelleenkin tavattoman vaikeana, sota Englantia ja Amerikkaa vastaan pitkittyy, aggressiivinen imperialismi on paljastettu kummaltakin puolelta täydellisesti ja loppuun asti. Venäjän sosialistisen Neuvostotasavallan esimerkki tulee olemaan elävänä esikuvana kaikkien maiden kansoille, ja tämän esikuvan propagoiva, vallankumouksellistava vaikutus tulee olemaan jättiläismäinen. Täällä on porvarillinen järjestelmä ja loppuun asti paljastunut valloitusota kahden rosvoryhmän välillä. Tuolla on rauha ja sosialistinen Neuvostotasavalta.

20. Solmiessamme erillisrauhan me vapaudumme kummastakin imperialistisesta vihollisryhmästä niin suuressa määrin *kuin tällä hetkellä suinkin on mahdollista*, käytämme hyväksemme niiden keskinäistä vihaa ja sotaa, — joka vaikeuttaa niiden sopimusta meitä vastaan, — ja saamme siten jonkin verran aikaa, jolloin kätemme ovat vapaat jatkaaksemme ja lujittaaksemme sosialistista vallankumousta. Venäjän uudelleenjärjestäminen proletariaatin diktatuurin perustalla, pankkien ja suurteollisuuden kansallistamisen pohjalla olisi taloudellisesti täysin mahdollista, jos järjestettäisiin luontoistaloudellinen *tuotteiden vaihto* kaupungin ja maaseudun pientalonpoikain kulutusyhdistysten välillä ja jos meidän annettaisiin tehdä muutamia kuukausia rauhassa työtä. Tällainen uudelleenjärjestäminen tekisi sosialismin voittamattomaksi sekä Venäjällä että koko maailmassa, ja samalla se laskisi vankan taloudellisen perustan työläisten ja talonpoikain voimallista Punaista Armeijaa varten.

21. Todella vallankumouksellista sotaa tällä hetkellä olisi sosialistisen tasavallan porvarillisia maita vastaan käymä sota, jonka selvästi asetettuna ja sosialistisen armeijan täysin hyväksymänä päämääränä olisi porvariston kukistaminen muissa maissa. Kuitenkaan *tällä* hetkellä me emme *tieten* voi vielä asettaa itsellemme sellaista päämäärää. Objektiivisesti me taistelimmekin nyt Puolan, Liettuan ja Kuurinmaan vapauttamiseksi. Mutta yksikään marxilainen, ellei hän sanoudu irti marxilaisuuden ja yleensä sosialismin perusteista, ei voi kieltää sitä,

että sosialismin edut on asetettava korkeammalle kuin kansakuntain itsemääräämisoikeuden edut. Meidän sosialistinen tasavaltamme on tehnyt ja tekee edelleenkin kaiken voitavansa Suomen, Ukrainan y.m. itsemääräämisoikeuden toteuttamiseksi. Mutta kun konkreettinen asiain-tila on muodostunut sellaiseksi, että sosialistisen tasavallan olemassaoloa uhkaa tällä hetkellä vaara eräiden kansakuntien (Puolan, Liettuan, Kuurinmaan y.m.) itsemääräämisoikeuden loukkaamisen takia, niin luonnollisesti sosialistisen tasavallan säilyttämisen edut ovat niitä korkeammalla.

Sen vuoksi se, joka sanoo: „me emme voi allekirjoittaa häpeällistä, säädystä ja niin pois päin rauhaa, me emme voi kavaltaa Puolaa j.n.e.”, ei huomaa sitä, että jos hän solmisi rauhan Puolan vapauttamisen ehdolla, niin hän lujittaisi *entistä enemmän* Saksan imperialismia sen taistelussa Englantia vastaan, Belgiaa, Serbiaa ja muita maita vastaan. Rauha, jonka solmimisen ehtona olisi Puolan, Liettuan, Kuurinmaan vapauttaminen, olisi „patrioottinen” rauha *Venäjän kannalta katsoen*, mutta se ei vähimmässäkään määrin lakkaisi olemasta *anastajain*, saksalaisten imperialistien kanssa solmittu rauha.

Tammikuun 21 pnä 1918. Näihin teeseihin olisi lisättävä seuraavaa:

22. Suuret joukkolakot Itävallassa ja Saksassa, sitten työläisten edustajain Neuvostojen muodostaminen Berliinissä ja Wienissä, ja vihdoin tammikuun 18—20 pnä alkaneet aseelliset yhteenotot ja katukahakat Berliinissä, kaikki tämä panee tunnustamaan tosiasiksi sen, että Saksassa on alkanut vallankumous.

Tästä tosiasiasta seuraa, että meille on mahdollista venyttää ja pitkittää vielä jonkin aikaa rauhanneuvotteluja.

„Pravda” № 34,
helmikuun 24 (11) pnä 1918
Allekirjoitus: N. Lenin

Julkaistaan:
johdanto „Pravda” lehdessä
tekstin mukaan;
teesit käsikirjoituksen mukaan